

چرا همزمان با شیوع کرونا بیماری قارچ سیاه هم شایع شد؟

متأسفانه به دنبال شیوع گسترده کرونا در کشورهند، بیماری مرگبار دیگری با جهش بالاتر در میان یهود یافندگان کرونایی این کشور مشاهده شده با نام "بیماری قارچ سیاه" که قبلاً گستردگی کمتری داشت و به ناگهان با افزایش مبتلایان مواجه شده است. با توجه به تجربه شیوع بیماری کرونا که ابتدا از شرق و جنوب شرق قاره آسیا شروع و سپس وارد ایران گردید. کسب اطلاعات کافی از سوی هموطنان عزیز در خصوص این بیماری پربیراه نخواهد بود.

بیماری قارچ سیاه چیست و چرا به این نام خوانده می شود؟ منشا آن کجاست؟ نحوه سرایت آن چگونه است؟

عفونتی است قارچی به نام "موکورمیکوز" یا "موکور مایکوزیس" یا همان قارچ سیاه، که از کپک و پوسیدگی مواد آلی همچون برگ گیاهان در خاک حاصل شده و به طور ویژه سینوسها، بینی، استخوانهای گونه و نواحی بین چشمها و دندانها را هدف حمله قرار میدهد. علت نامگذاری آن نیز ظهور لکه سیاهی است که بینی بیماران را فرا میگیرد. این عفونت مهلک ترین بیماری قارچی سیستمیک است که در حالت عادی، ابتلا به آن ساده نیست چرا که سیستم ایمنی یک فرد عادی در مقابل آن مقاوم است و از طریق استنشاق یا بریدگی و زخمهای پوستی وارد بدن انسان میشود، اما از طریق فرد به فرد قابل سرایت نیست.

لیکن شرایط زندگی این قارچ درمداخلهای ورودی بدن همراه با رطوبت و درجه حرارت مناسب رشد آن و در قسمت‌های عمقی فراهم آمده و با احاطه رگ‌های خونی، آن‌ها را از بین برده و در نتیجه به نکروز بافتی (مرگ بافت‌های بدن) و مرگ آنها منجر می‌شود.

انواع دیگر عفونت قارچی هم خانواده با قارچ سیاه

قارچ سفید (آسپرژیلوز) خطرناک تر و مرگبارتر از قارچ سیاه است و با درگیر نمودن ریه ها به سایر نقاط بدن سرایت می کند.

این بیماری اثرات مخربی بر کلیه ها، دهان، ناخن، معده، پوست و مغز می‌گذارد. قارچ سفید از اندام‌های جنسی بدن یا زبان شروع شده و پس از تغییر دادن رنگ زبان به سفیدی به مجاری مواد غذایی همچون روده ها گسترش پیدا می کند.

قارچ زرد (کاندیدا) کُشنده‌تر از نوع سیاه و سفید، گسترش خود را از احشاء داخل بدن شروع نموده و منجر به نارسایی اعضاء بدن و نکروز (مرگ بافتی) حاد می‌شود.

علائم بیماری‌های قارچ سیاه، قارچ سفید و قارچ زرد

علائم بیماری قارچ سیاه: درد و قرمزی اطراف چشم و ریزش اشک، تاری دید و دو بینی، اختلال حافظه، استفراغ خونی، درد و قرمزی و ترشح و انسداد بینی، خونریزی از منافذ بدن، درد صورت، تورم، بی حسی بعضی از نواحی بدن که قبلاً وجود نداشته و یا بیمار دچار آن بوده ولی به ناگهان شدت پیدا کرده است و تنگی نفس

علائم بیماری قارچ سفید: سرفه، تب، اسهال، مشکلات تنفسی و یا درد ریه، لکه‌های سفید در دهان، مشکل بلع و ضایعات پوستی

علائم بیماری قارچ زرد: بی حالی، چشم‌های گود رفته، سوء تغذیه، بی اشتها یا کم اشتها، کاهش وزن یا متابولیسم ضعیف، طولانی شدن زمان بهبود زخم، یبوست

راههای پیشگیری و مقابله با بیماری

رعایت بهداشت فردی و محیطی، به خصوص شست و شوی و ضدعفونی دستان و پاها که بیشتر با خاک در ارتباط هستند، رعایت بهداشت دهان، اجتناب از مصرف غذاهای مانده، تمیز نگه داشتن محیط از گرد و غبار و خاک، ماندن در منزل، دوری از رفتن به نواحی جنگلی، باغ، مزارع، باغ گل

و عدم انجام کارهای باغبانی و باغداری و کشاورزی. دوری از استرس، استفاده مناسب از ویتامینها، استراحت کافی، دوری از هر نوع مواد مخدر و ورزش از راههای پیشگیری از این بیماریست.

درمان دارویی بیماریهای قارچ سیاه، قارچ سفید و قارچ زرد چیست؟

تزریق واکسن ضد قارچ «آمفوتریسین بی» در ۴ یا ۵ بار نوبت، هر روز یک بار، در درمان بیماریهای مذکور بسیار موثر است. بیماران مبتلا به این بیماری قارچی، از تزریق کورتون و یا دگزا متازون باید اجتناب نمایند و جهت اجبار در استفاده حتما با متخصص خود در ارتباط باشند.

از آنجا که توانائیهای داخلی تولید دارو در کشور بالاست، مسئولین بهداشت کشور از حالا باید آمادگی تولیدات لازم برای این بیماری را داشته باشند تا پدیده غافلگیری برای تامین نیازهای دارویی کشور صورت پذیرد.

کدام مشاغل باید بیشتر احتیاط نمایند؟

افرادی که به هر دلیل مجبور به کار با خاک و یا گیاهان خصوصا در نواحی مرطوب هستند، از ماسکها، لباسها و خصوصا دستکش های مخصوص به کار استفاده نمایند و سپس از دالانها و دستگاههای ضد عفونی کننده استفاده کنند. همچنین مشاغلی چون دامداریها، کارخانه های مواد شیمیایی، کارخانه های مواد ساختمانی، کارخانه های تولید کود، مراکز درمانی و بهداشتی، خصوصا مراکز دندانپزشکی.

چه افرادی راحتتر به این بیماری مبتلا می گردند؟

از آنجا که این بیماری از دسته بیماریهای مهاجمی است در افراد با نقص سیستم ایمنی، بیماران زمینه ای (سرطان) و دیابتی شایع تر است و از آنجا که بیماران کرونایی و یا بیماران که از آنتی بیوتیکها استفاده می نمایند، سیستم ایمنیشان ضعیف تر می شود، لذا راحتتر مورد ابتلا به این بیماری قرار می گیرند، این بیماری از مصرف کنترل شده استروئیدها به عنوان عامل کاهنده قدرت سیستم ایمنی بدن نیز سوء استفاده می نماید. برخی متخصصین معتقدند که تجویز زیاد استروئیدها (کورتیزون) به بیماران کرونا و عمومیت این روش مداوا، خود میتواند یک عامل خطر باشد.

ضمنا قارچ سیاه، نزد افراد مبتلا به کرونا پدیده ای به نام “طوفان

سیتوکین" را به وجود می آورد. که در این وضعیت، سیستم ایمنی بیمار بیش از حد واکنش داده و سلولهای دفاعی، به جای دفاع، به ارگانها حمله میکنند.

دامنه خطر چقدر است؟

عفونت قارچی باید به سرعت درمان شود. متخصصین باید بافتهای مرده ناشی از عفونت را به سرعت از بدن بیمار جدا کنند و در موارد لازم بخش آلوده از صورت بیمار برداشته شود تا قارچ به مغز نفوذ نکند. گاه عفونت در حدی پیشروی میکند که پزشکان ناچار میشوند، چشمهای بیمار را تخلیه کنند.

مبتلایان در صورت عدم مداوا ظرف چند روز جان میسپارند. یادآوری می نمایم، به طور معمول، سیستم ایمنی بدن افراد، عفونت قارچی را دفع میکند، اما کسانی که به دلیل بیماریهای زمینه‌ای، دیابت، سرطان یا پیوند عضو، بدن ضعیفی دارند، بیشتر در معرض این بیماری هستند و در صورت ابتلا نیز خطر جانی آنها را بیشتر تهدید میکند. پس ساده ترین و بهترین راه ممکن جدی گرفتن و رعایت پروتکلهای بهداشتی و ماندن در منزل است.

چرا همزمان با شیوع کرونا بیماری قارچ سیاه هم شایع شد؟

همانطور که اشاره شد پایین آمدن سیستم ایمنی بدن که در کووید ۱۹ از عوامل اصلیست، رشد قارچ در لوله های تنفسی، کپسولهای اکسیژن و ونتیلاتورها (دستگاههای تنفس مصنوعی) و عدم ضدعفونی مناسب آنها و بکارگیری مجدد از یک بیمار به بیمار دیگر، آلوده بودن سایر تجهیزات درمانی، باعث بروز شیوع این بیماری در مناطقی که کرونا همه گیرتر گردیده، شده است.

چرا هند؟

جمعیت کشور هند اکثراً کشاورز و دامدار بوده و با خاک و کود حیوانی در ارتباط هستند از طرفی رسومات اشتباه سنتی در تقدیس بعضی چهارپایان و حضور در اجتماعات که بطور سنتی، گروهی صورت میگرفته است در گسترش بیماری نقش داشته، ضمن آنکه بهبود یافتگان از کووید ۱۹ خود را مبرا از هر خطری می پندارند و چندان به عوارض بعد از آن اهمیت نمی دهند و البته مهمترین موضوع، عدم رعایت بهداشت فردی و اجتماعی و پروتکلهای بهداشتی است.

علی زنداکبری
عضو سازمان نظام دامپزشکی و کارشناس بهداشت مواد غذایی